

Evald Eriksson samlade information och skrev industrihistoria om tjärbränning i krigstid. I ett telefonsamtal den 23 april 2020 fick jag hans tillåtelse att digitalisera hans berättelse: *"Tjärbränning vid Källbäcken juli 1942 – december 1945"*. På www.anhalten.se finns en knapp **Evald nr 2** att klicka på för att läsa berättelsen. Nedan redovisar jag mina tillägg och kommentarer. Rubrikerna är hänvisningar till sidorna i pdf-dokumentet.

Evald Eriksson är **kusin** med både **pappa** och **mamma**. Hans far är min **mormors lillebror Per** och hans mor är min **farmors lillasyster Karolina**.

Sidan 1 Omslagsbilden

Erik Jönsson är **min farmors äldre bror**.

Sidan 2

"Per och Karolina Eriksson byggde år 1936 upp ett arbetarsmåbruk..." **Per** är min **mormors lillebror** och **Karolina** är min **farmors lillasyster**.

"..., arbetade hennes systerdotter Dagny Andersson som 'piga' vid Källbäcken ...". **Dagny** är min **faster** med flera efternamn under sin livstid. Först Andersson, sedan Anteskog därefter Jönsson och till sist Anteskog igen.

Sidan 3

"Till slut frågade han Karolinas bror Erik i Söderhögen ..." **Erik** är min **farmors** några år äldre **bror**.

"Valet föll på Erik Andersson, en jordbrukare i Klaxåsen ...". **Farfar** med andra ord.

"Bertil Anteskog minns ännu ..." **Bertil** är **min farbror** och lillebror till Dagny.

Sidan 4

"... tog på sig en avverkning i Göranberget och satte in sonen Einar som körare." **Min pappa Einar** som alltid stavat sitt tilltalsnamn med ett i men är folkbokförd med ett j.

"...i samspråk med Sven O. Persson ...". Enligt Wikipedia i juni 2020 så började **'Sven Persa'** sin karriär som hästhandlare, och hästhandel var något som jämtar i generationer utövat, Perssons föräldrar inkluderade. Efter avlagd realexamen 1915 började Persson själv engagera sig inom näringen och förstod att han hade en naturlig fallenhet för affärer. Han började därefter även ägna sig åt skogsaffärer och insåg tidigt bilens betydelse och började syssla med bilförsäljning på 1920-talet. Persson övertog 1932 Volvos olönsamma agentur i staden tillsammans med sin broder Gustaf Persson genom deras gemensamma företag Bilbolaget. Därefter övertog bröderna även Volvos agentur i Sundsvall och företaget utvecklades till mellersta Sveriges största bilhandlare, även om man faktiskt 1950 sålde lika många hästar som bilar. År 1955 delade de upp bolaget mellan sig och Sven O. Persson behöll verksamheten i Östersund medan brodern Gustaf övertog den i Sundsvall. Perssons verksamhet växte kraftigt, han hade köpt in stora mängder skog och han ägde tillgångar i en rad olika bolag eller som enskild egendom. Bland annat hade han startat spånskivefabriker i Lockne och Lit och i den senare **grundades även Byggelit 1965**. Efter en stor genomgång av hans rörelse grundades AB Persson Invest 1968. I slutet av 1960-talet förvärvades även sågverket i Gällö och i början av 1970-talet räddade han Till-bryggerierna undan en fusion med Pripps. Efter att Persson dog 1990 övertog hans fem barn verksamheten som omsätter omkring 3 miljarder kronor varje år.

Hösten 1976 skolkade jag i två veckor från gymnasiet i Borlänge. Jag hängde på reparatörer som anlätats för reparationer på **Byggelits fabrik i Storuman**. Bra pengar för en student som lämnade Lappland med insikten att maskiningenjör inte skulle bli hans framtid.

Bildtexten: *"Gunnar Vallberg och Sven-Allan Andersson flankerar Egil Sätervang vid en stubbhög."* **Gunnar** är **farfars äldre bror Antons son** med Elin Vallberg sedermera gift Hansson i Nederhögen. **Sven-Allan** är **Gunnars halvbror** eftersom Anton är hans far. Mor är Antons blivande hustru Ester. Jag misstänker att Egil Sätervang lämnat Norge under 1930-talet för arbete i Sverige och återvänt till hemlandet efter krigsslutet.

"Bröderna Tord och Helge Sjövall var anställda ..." Bröderna från Handsjön kan jag inte identifiera något släktskap till.

Sidan 6

"Skogsföretaget Iggesund hade egna tjärbränningsanläggningar och en dag ringde Forstmästare [Ragnar] Eriksson och gratulerade. Han hade tillgång till statistik från uppköparna av tjäran ..." Det återstår för mig att forska efter statistiken och var samt till vad tjäran i huvudsak användes.

"... med sin farbror Sven i överlafen". **Minsann farfars äldre bror** var även han involverad.

"... den nya kockan Paulina Frank, ..." **Paulina** är **mammas äldre syster**. Nu är även mammas sida ordentligt inblandad i produktionen.

Sidan 7

Kan Ola Andersson nämnd i bildtexten vara **ännu en av farfars bröder**?

Sidan 8

"Skogen har återtagit det den förlorade under den tid tjäran brändes, snart är alla spår borta. Men nog susar det en minnenas melodi i trädkronorna när man besöker platsen."

Verksamheten må ha upphört men adressen finns fortfarande.

